

A VÁLLALKOZÁSOK PÉNZÜGYI HELYZETE 2023 TAVASZÁN

2023. AUGUSZTUS

MKIK GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET
INSTITUTE FOR ECONOMIC AND ENTERPRISE RESEARCH

AZ MKIK GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET OLYAN NONPROFIT KUTATÓMŰHELY, AMELY ELSŐSORBAN ALKALMAZOTT KÖZGAZDASÁGI KUTATÁSOKAT FOLYTAT. CÉLJA, HOGY ELMÉLETILEG ÉS EMPIRIKUSAN MEGALAPOZOTT ISMERETEKET ÉS ELEMZÉSEKET NYÚJTSON A MAGYAR GAZDASÁG ÉS A MAGYAR VÁLLALKOZÁSOK HELYZETÉT ÉS KILÁTÁSAIT BEFOLYÁSOLÓ GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI FOLYAMATOKRÓL.

AZ ELEMZÉST KÉSZÍTETTE

NYÍRÓ ZSANNA, ELEMZŐ, MKIK GVI

KUTATÁSVEZETŐ

NÁBELEK FRUZSINA, ÜGYVEZETŐ, MKIK GVI

E-MAIL: FRUZSINA.NABELEK@GVI.HU

A KÉZIRAT LEZÁRVA

2023. AUGUSZTUS 7.

BUDAPEST

1065 BUDAPEST LÁZÁR UTCA 10.

235-05-84

GVI@GVI.HU

[HTTP://WWW.GVI.HU](http://www.gvi.hu)

A VÁLLALKOZÁSOK PÉNZÜGYI HELYZETE

Elemzésünkben a vállalkozások pénzügyi helyzetre vonatkozó percepcióját vizsgáljuk a cégek pénzügyi nehézségei, valamint az azonos ágazatba tartozó, közvetlen versenytársak piacról való kilépési kockázatára vonatkozó várakozások szempontjából. Az elemzéshez az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) féléves vállalati konjunktúravizsgálatának legfrissebb eredményeit használtuk fel. A konjunktúravizsgálat célja a vállalatvezetők aktuális, rövid távú üzleti várakozásainak feltérképezése, amely a vállalkozók számára az adatfelvétel idején rendelkezésre álló információkra, szubjektív helyzetértékelésükre támaszkodik. A 2023. április 1. és 30. között zajlott felmérés keretében összesen 2 061 hazai vállalkozást kérdeztünk meg pénzügyi helyzetükről.

A cégek pénzügyi nehézségeinek vizsgálata során a regisztrált vállalkozások ágazatok és létszámkategóriák szerinti megoszlása alapján súlyoztunk, míg az azonos ágazatba tartozó, közvetlen versenytársak piacról való kilépési kockázatára vonatkozó várakozások esetében a vállalkozások válaszait a GDP-hez való hozzájárulás ágazat és foglalkoztatotti létszám szerinti megoszlása alapján súlyoztuk, így a válaszoló cégek mintája ezen jellemzők mentén reprezentatívnak tekinthető. A súlyozás következtében az elemzésben számolt megoszlások nem a válaszadó cégek alapmegoszlását tükrözik, mivel azokban – a hozzáadott érték alapú súlyozás esetén – a jelentősebb gazdasági teljesítményű cégek válaszai nagyobb, a kisebb gazdasági teljesítményű vállalkozások válaszai kisebb súllyal esnek a latba. A regisztrált vállalkozások megoszlása alapján számolt súlyozás ezzel szemben a cégek teljes hazai gazdaságban tapasztalható létszámkategória és ágazat szerinti megoszlását állítja helyre a mintában, azaz a 10 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató mikrovállalkozásokat felülreprezentálja az adatgyűjtés során kialakuló minta eredeti arányaihoz képest. Az elemzésben a súlyozatlan elemszámokat tüntetjük fel.

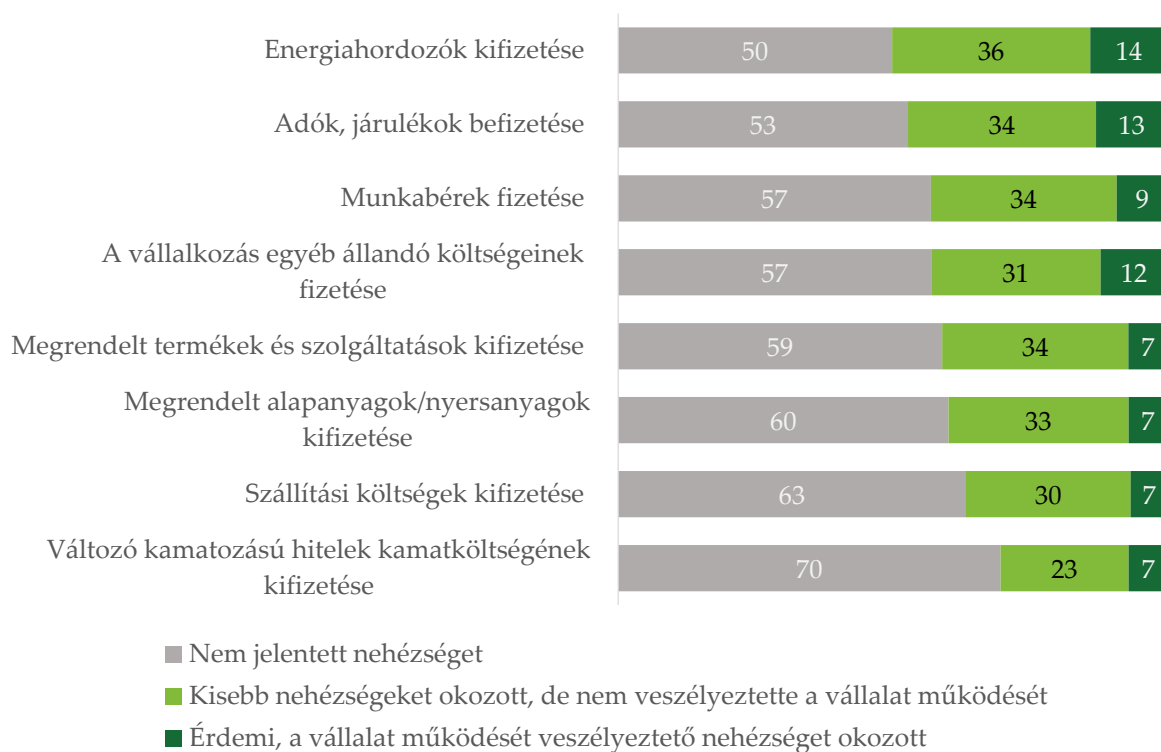
1. A VÁLLALATOK PÉNZÜGYI NEHÉZSÉGEI

A vizsgált pénzügyi nehézségek közül a vállalkozások több mint kétharmadát (68%) érintette legalább egy tényező kisebb vagy érdemi, a cég működését is veszélyeztető mértékben. A megkérdezett vállalkozások közül minden negyedik (24%) számolt be érdemi nehézségekről az adatfelvételt megelőző hónapokban.

A legtöbb vállalkozásnak a 2023 áprilisát megelőző hónapokban az energiahordozók kifizetése jelentette a legnagyobb pénzügyi problémát, a cégek 14 százalékának érdemi, a vállalat működését veszélyeztető nehézséget okozott, további 36 százalékuk pedig kisebb nehézségeket okozott ez a kötelezettség, de nem veszélyeztette a vállalat működését. A második leggyakrabban említett pénzügyi nehézség az adók és járulékok befizetése volt, amiről a cégek 13 százaléka mondta azt, hogy érdemi nehézséget okozott, 34 százalékánál pedig kisebb nehézséget jelentett. Vagyis minden második cégnek gondot jelentett az energiahordozók és az adók, illetve járulékok kifizetése az április előtti időszakban. A munkabérek kifizetése szintén a megkérdezettek jelentős hányadának okozott gondot: a vállalkozások közel tizedének érdemi nehézséget, míg 34 százalékának kisebb nehézséget jelentett. A vállalkozások egyéb állandó költségeinek fizetése (pl. iroda/ üzlethelyiség bérlet, fenntartása) a válaszadók több, mint tizedének okozott érdemi nehézséget, és közel harmaduknak kisebb nehézséget jelentett. A megrendelt termékek és szolgáltatások kifizetése a vállalkozások 7 százalékának okozott érdemi nehézséget, és nagyjából harmadának kisebb nehézséget. A megrendelt alapanyagok és nyersanyagok kifizetése a vállalkozások 7 százalékának okozott érdemi nehézséget, és minden harmadik cégnek kisebb nehézséget. A szállítási költségek kifizetése a megkérdezettek 7 százalékának okozott érdemi nehézséget, míg 30 százalék számára kisebb nehézséget jelentett. Az előbbiekhöz képest a válaszadók jelentősen kisebb része számára okozott gondot a változó kamatozású hitelek kamatköltségének kifizetése, ez 7 százalékuk számára jelentett nagyobb, míg közel negyedük számára kisebb nehézséget.

Összességében azt láthatjuk, hogy a vizsgált tényezők kifizetése – a szállítási költségek és a hitelek kamatköltségének kifizetésétől eltekintve – legalább a válaszadók 40 százalékának gondot jelentett az áprilist megelőző hónapokban.

1.1. ÁBRA: A VÁLLALATOK PÉNZÜGYI NEHÉZSÉGEI AZ ELMÚLT HÓNAPOKBAN, SZÁZALÉK

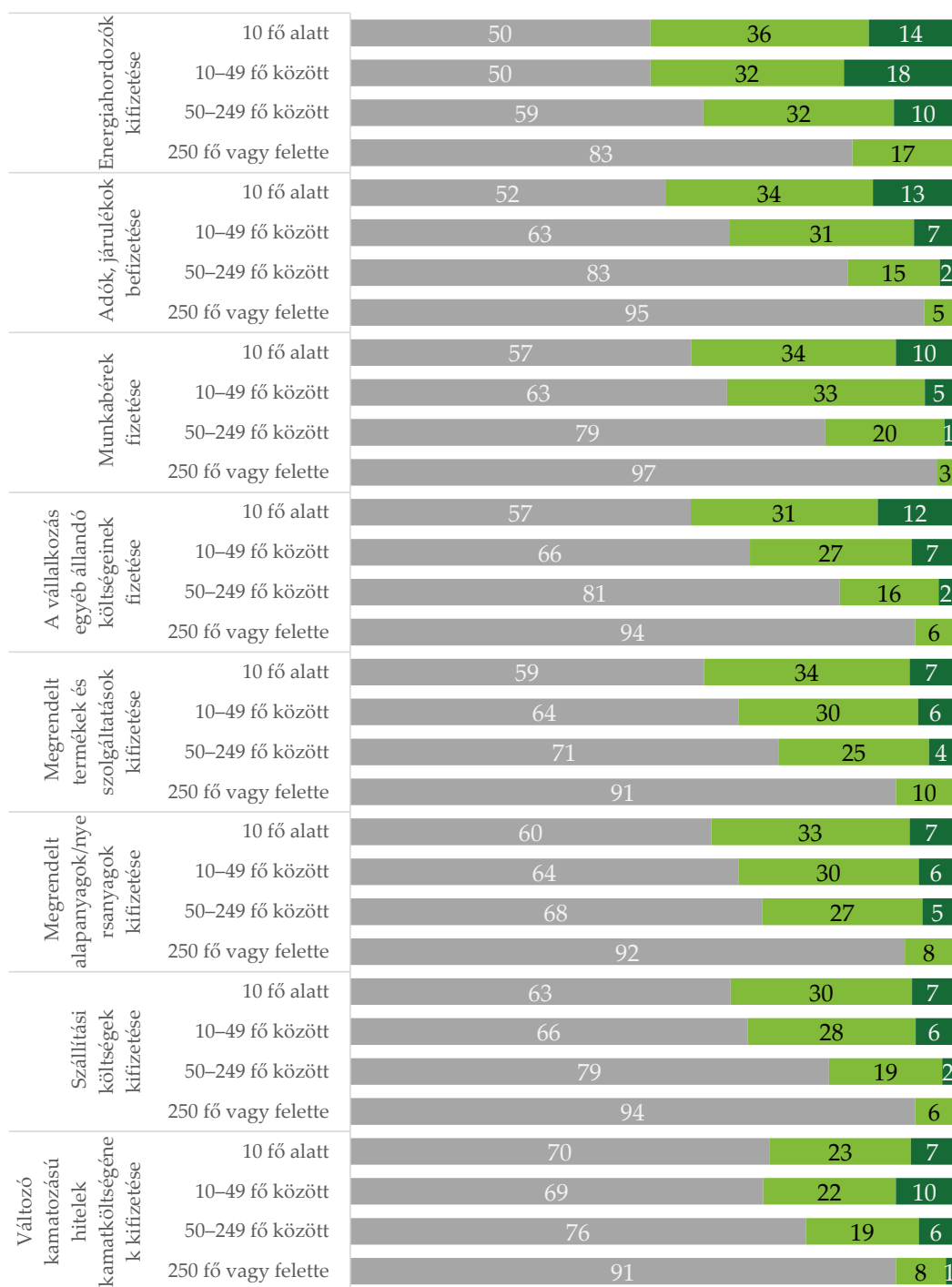

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: Az esetszámokat lásd a 1. számú mellékletben. A regisztrált vállalkozások számának létszámkategóriák és ágazatok szerinti megoszlásával súlyozott adat

Létszámkategóriák szerint az látható, hogy a kisebb cégeket nagyobb arányban érintették a különböző pénzügyi nehézségek, mint a nagyvállalatokat. Az energiahordozók kifizetése a 10 fő alatti mikrovállalkozások 14 százalékának okozott érdemi, a vállalat működését veszélyeztető nehézséget és 36 százalékának kisebb nehézséget. A 10–49 fő közötti cégek közel ötödének nagyobb, míg majdnem harmadának kisebb nehézséget jelentett az energiahordozók kifizetése. Az 50–249 fő közötti vállalkozások tizedének nagyobb, közel harmadának pedig kisebb gondot jelentett. A 250 fő feletti nagyvállalatok egyike sem számolt be arról, hogy az áprilist megelőző hónapokban érdemi nehézséget okozott az energiahordozók kifizetése, közel ötödüknek viszont kisebb nehézséget jelentett. A 250 fő feletti nagyvállalatok egyik vizsgált pénzügyi kötelezettség teljesítését sem jelölték meg 1 százaléknál magasabb arányban érdemi, a vállalat működését veszélyeztető nehézségként, és kisebb nehézségről is alacsony arányban számoltak be. Összességében azt láthatjuk, hogy a nagyvállalatokat kevésbé érintik a pénzügyi nehézségek, mint a többi létszámkategóriába tartozó céget.

1.2. ÁBRA: A VÁLLALATOK PÉNZÜGI NEHÉZSÉGEI AZ ELMÚLT HÓNAPOKBAN LÉTSZÁMKATEGÓRIÁK SZERINT, (N=975–1453), SZÁZALÉK

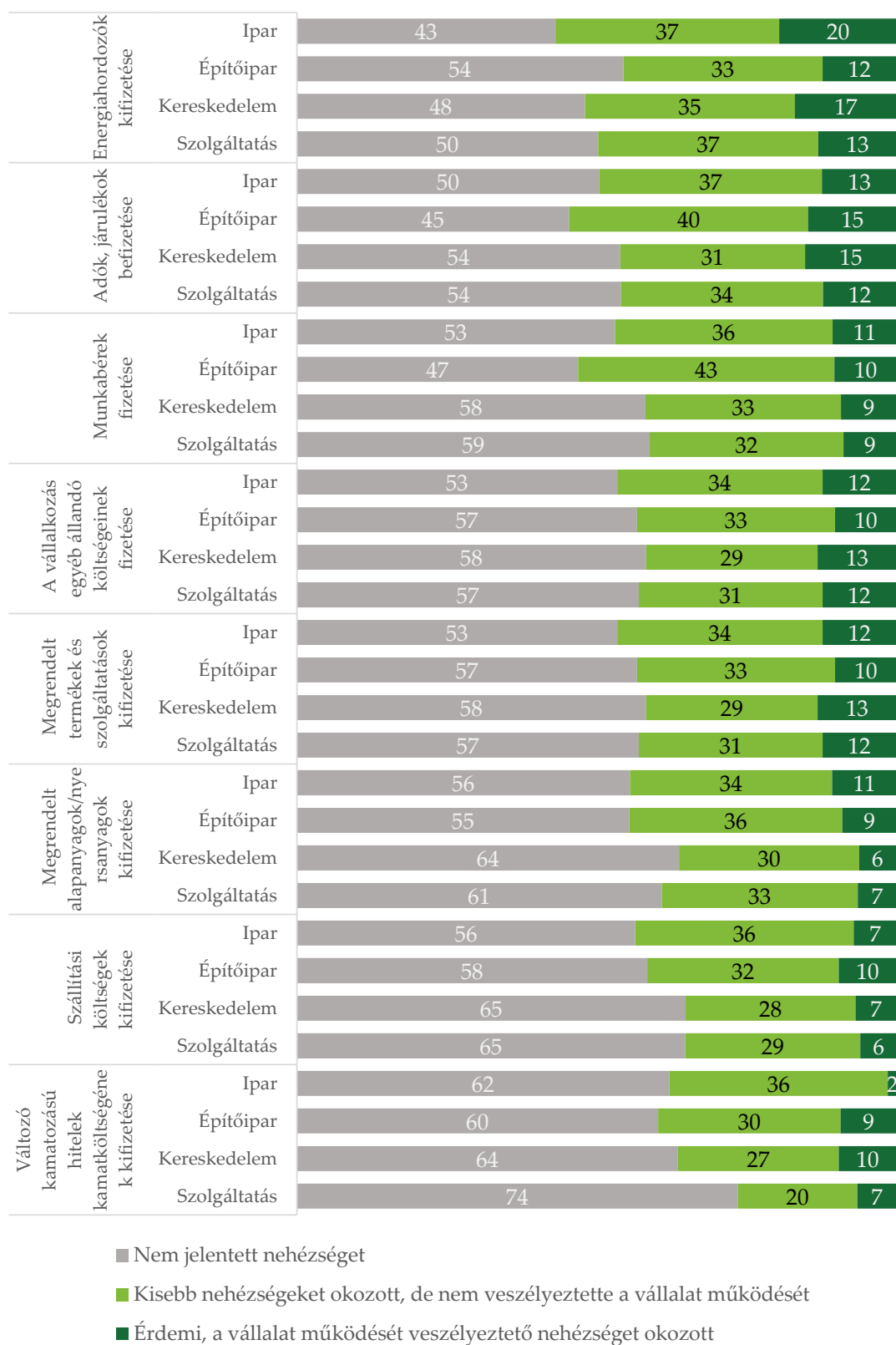
- Nem jelentett nehézséget
- Kisebbs nehézségeket okozott, de nem veszélyeztette a vállalat működését
- Érdemi, a vállalat működését veszélyeztető nehézséget okozott

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A regisztrált vállalkozások számának létszámkategóriák és ágazatok szerinti megoszlásával súlyozott adat

Ágazatok szerint vizsgálva az látható, hogy mind a négy ágazat érintett volt az áprilist megelőző hónapokban a pénzügyi nehézségekben, azonban az ipar és az építőipar jelentősebben. Az energiahordozók kifizetése az ipari vállalatok több, mint felének jelentett érdemi vagy kisebb nehézséget, míg a kereskedelem, a szolgáltatás, valamint az építőipar területén tevékenykedők körülbelül felének. Az adók és járulékok befizetése az építőipari cégek több, mint 50 százalékának, míg a többi ágazatba tartozó vállalkozások nagyjából 50 százalékának jelentett gondot. A munkabérek kifizetése az építőipari és ipari vállalkozások nagyjából felének jelentett érdemi vagy kisebb nehézséget. A vállalkozás állandó költségeinek kifizetése az ipari cégek esetén jelentett legnagyobb arányban problémát (12 százalékuknak érdemi, 34 százalékuknak kisebb nehézséget jelentett). A megrendelt termékek és szolgáltatások kifizetése szintén az ipari vállalatokat érintette az ágazatok közül a legnehezebben. A megrendelt alapanyagok és nyersanyagok kifizetése az ipari és az építőipari vállalkozások közel felének érdemi vagy kisebb nehézséget jelentett. A szállítási költségek kifizetése az ipari, míg a változó kamatozású hitelek kamatköltségének kifizetése az építőipari vállalkozások számára okozott a legnagyobb arányban nehézséget.

1.3. ÁBRA: A VÁLLALATOK PÉNZÜGYI NEHÉZSÉGEI AZ ELMÚLT HÓNAPOKBAN ÁGAZATOK SZERINT, (N=975–1453), SZÁZALÉK

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A regisztrált vállalkozások számának létszámkategóriák és ágazatok szerinti megoszlásával súlyozott adat

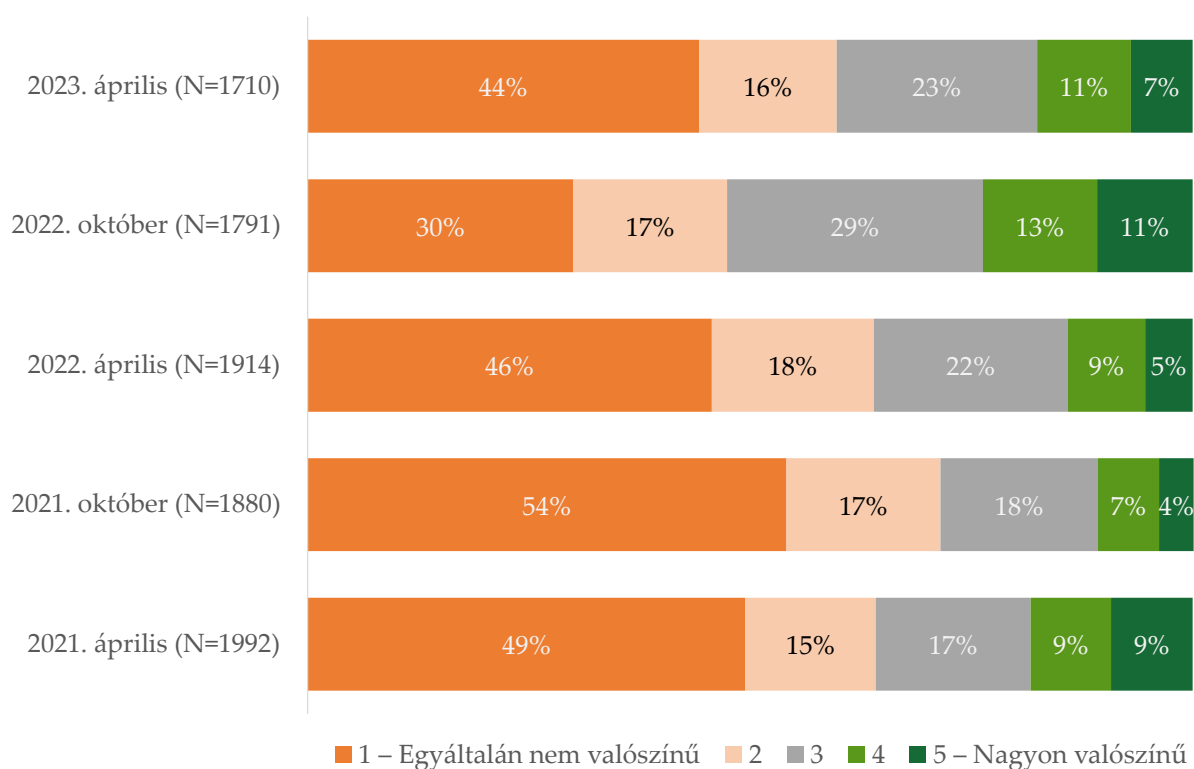

A vizsgált pénzügyi kötelezettségek mindegyike alacsonyabb arányban jelentett nehézséget a döntően exportáló cégek számára, mint a részben vagy egyáltalán nem exportáló vállalatoknak. Továbbá a tisztán hazai tulajdonú cégek számára nagyobb arányban jelentett nehézséget az egyes pénzügyi kötelezettségek teljesítése, mint a részben vagy egészben külföldi tulajdonban lévő vállalatok számára. Ez gazdaságszerkezeti okokkal is összefügg, mivel az exportorientált, illetve külföldi tulajdonban lévő cégek jellemzően nagyobb méretűek.

2. VERSENYTÁRSÁK TEVÉKENYSÉGÉNEK FELFÜGGESZTÉSÉVEL, PIACI KILÉPÉSÉVEL KAPCSOLATOS PERCEPCIÓK

A felmérésben a válaszadókat arra kértük, hogy 1-től 5-ig terjedő skálán jelöljék meg, mennyire számítanak arra, hogy a következő félév folyamán az azonos ágazatba tartozó, hasonló tevékenységet végző versenytársaik felfüggesztik tevékenységüket, kilépnek a piacról. A megkérdezett vállalatvezetők 60 százaléka egyáltalán nem vagy inkább nem tarja valószínűnek, hogy versenytársai felfüggesztik tevékenységüket vagy kilépnek a piacról az elkövetkező fél év folyamán. Viszont 18 százalékuk nagyon vagy inkább valószínűnek tartja, hogy lesznek ilyen konkurensei. 2022 októberéhez képest csökkent azok aránya, akik valószínűnek tartják, hogy versenytársaik felfüggesztik tevékenységüket vagy kilépnek a piacról, és nőtt azok aránya, akik ezt nem tartják valószínűnek.

2.1. ÁBRA: A HAZAI VÁLLALKOZÁSOK PERCEPCIÓI A VERSENYTÁRSÁK TEVÉKENYSÉGÉNEK FELFÜGGESZTÉSÉVEL, PIACI KILÉPÉSÉVEL KAPCSOLATBAN, 2021. ÁPRILIS – 2023. ÁPRILIS

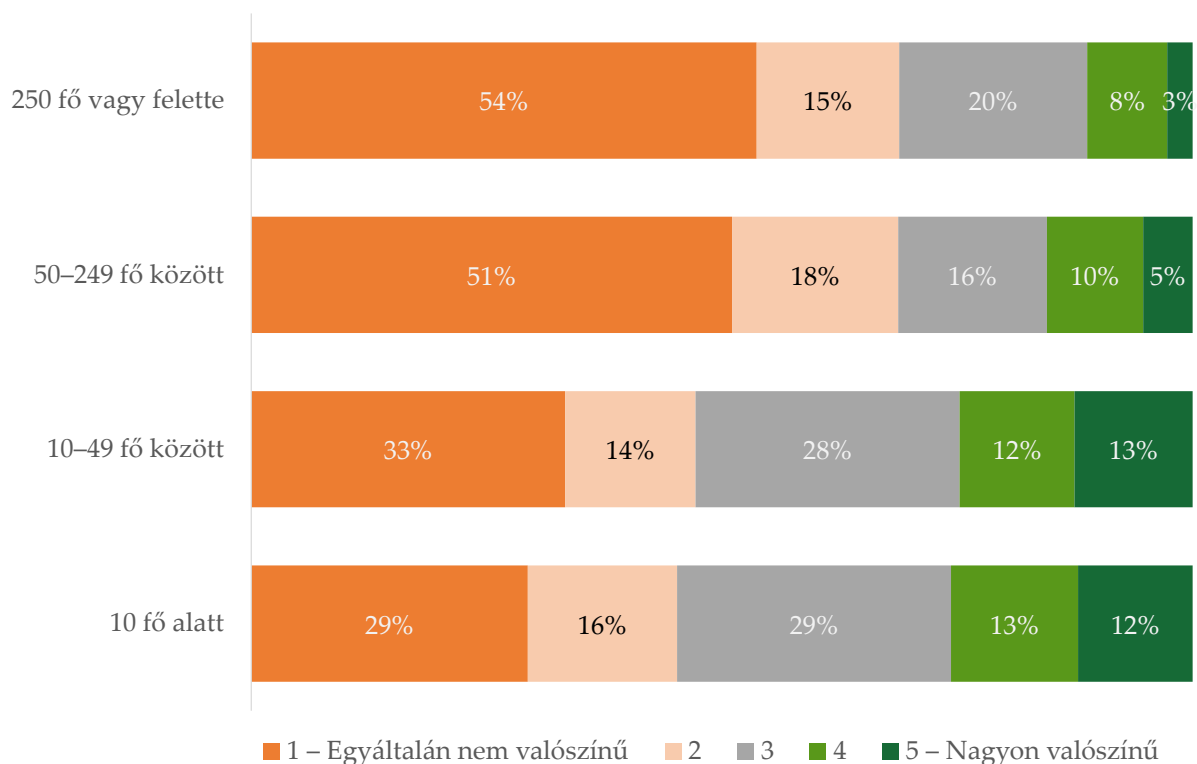
Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

Azok körében, akik szerint előfordulhat versenytársaik piaci kilépése (N=764), rákérdeztünk arra is, hogy milyen arányban számítanak erre az eseményre (várhatóan versenytársai mekkora részét fogja érinteni a tevékenység felfüggesztése). A megkérdezettek átlagosan versenytársaik 16 százalékának kilépését valószínűsítik. Ennél magasabb átlagot a 10 fő alatti mikrovállalkozások (22%) és a 10–49 fő közötti vállalkozások (18%) esetében, az ipari (17%) és az építőipari (19%), valamint a nem exportáló cégek körében (18%) mértünk.

A cégek méretének növekedésével csökken azon megkérdezettek aránya, akik versenytársaik piacról való kilépésére számítanak a közeljövőben. Míg a 10 fő alatti és a 10–49 fő közötti vállalkozások negyede tartja valószínűnek versenytársai kilépését, addig az 50–249 fő közöttiek 15 százaléka, a 250 fő feletti nagyvállalkozásoknak pedig nagyjából tizede. A két legnagyobb létszámkategóriába tartozó cégek több, mint fele egyáltalán nem tartja valószínűnek konkurensei kilépését.

2.2. ÁBRA: HAZAI VÁLLALKOZÁSOK VERSENYTÁRSÁK TEVÉKENYSÉGÉNEK FELFÜGGESZTÉSÉVEL, PIACI KILÉPÉSÉVEL KAPCSOLATOS PERCEPCIÓI LÉTSZÁMKATEGÓRIÁK SZERINT, N=1710

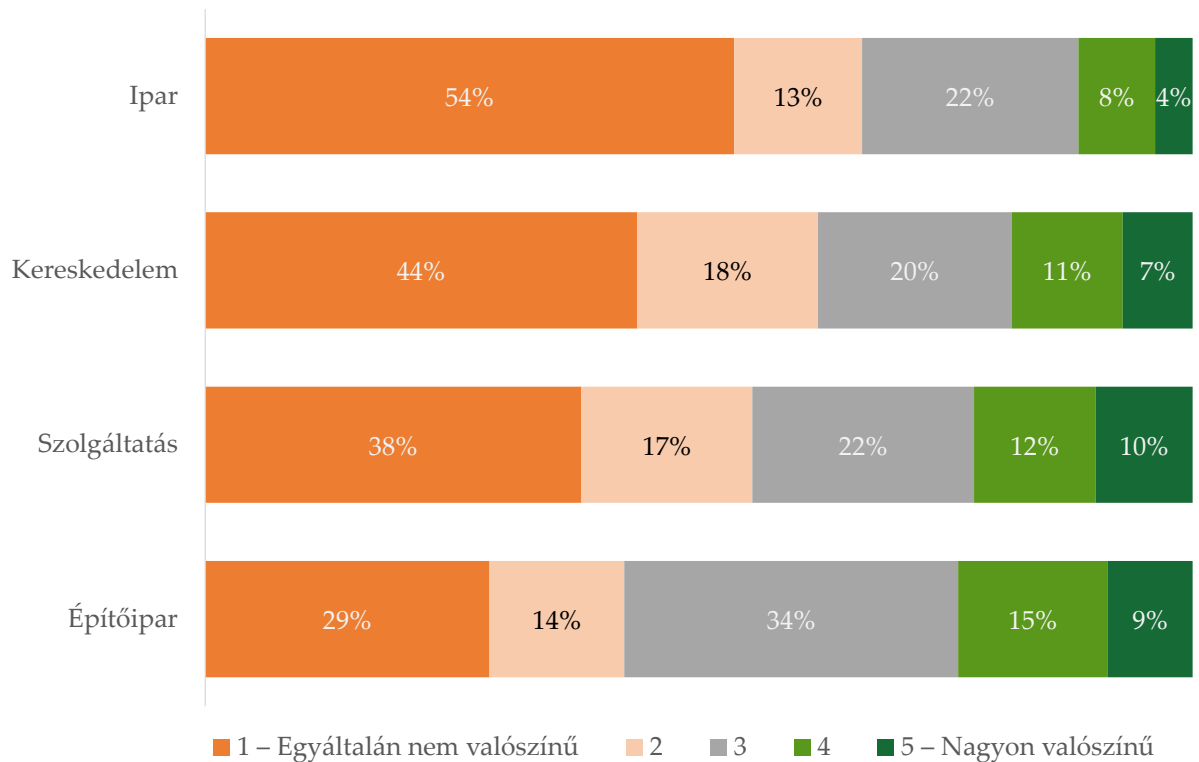

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

Az építőipar és a szolgáltatások területén működő cégek vezetőinek nagyjából negyede valószínűnek tartja versenytársai piacról való kilépését. Ugyanez az arány a kereskedelemben 18, az iparban pedig 12 százalék. A versenytársak piaci kilépésére egyáltalán nem számítók aránya az iparban a legmagasabb (54%).

2.3. ÁBRA: HAZAI VÁLLALKOZÁSOK VERSENYTÁRSAK TEVÉKENYSÉGÉNEK FELFÜGGESZTÉSÉVEL, PIACI KILÉPÉSÉVEL KAPCSOLATOS PERCEPCIÓI GAZDASÁGI ÁGAZAT SZERINT, N=1710

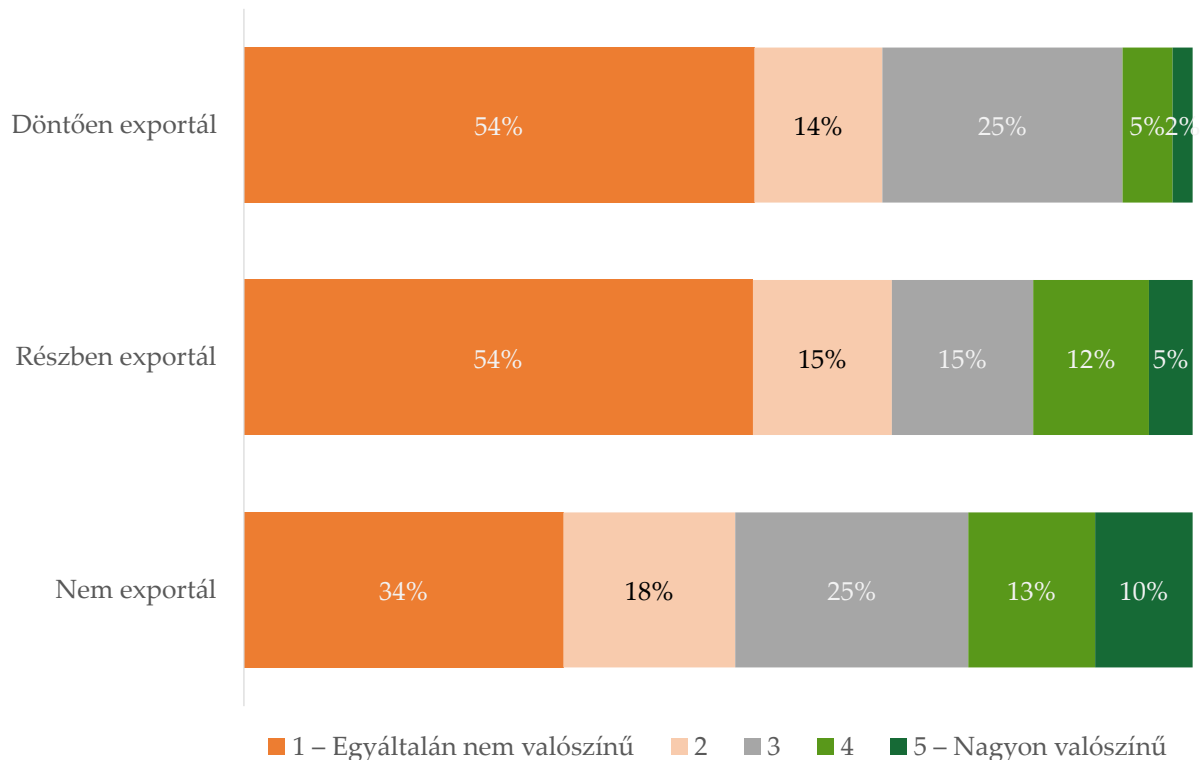

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

A nem exportáló cégek tartják a leginkább valószínűnek azt, hogy valamelyik versenytársuk felfüggeszti a tevékenységét, kilép a piacról. Közel negyedük véli úgy, hogy inkább vagy nagyon valószínű ez a forgatókönyv. A részben exportáló cégek majdnem ötöde valószínűsíti versenytársai piaci kilépését. Ezzel szemben a döntően exportáló vállalatok esetén ez az arány csupán 7 százalék.

2.4. ÁBRA: HAZAI VÁLLALKOZÁSOK VERSENYTÁRSÁK TEVÉKENYSÉGÉNEK FELFÜGGESZTÉSÉVEL, PIACI KILÉPÉSÉVEL KAPCSOLATOS PERCEPCIÓI EXPORTTEVÉKENYSÉG SZERINT, N=1592

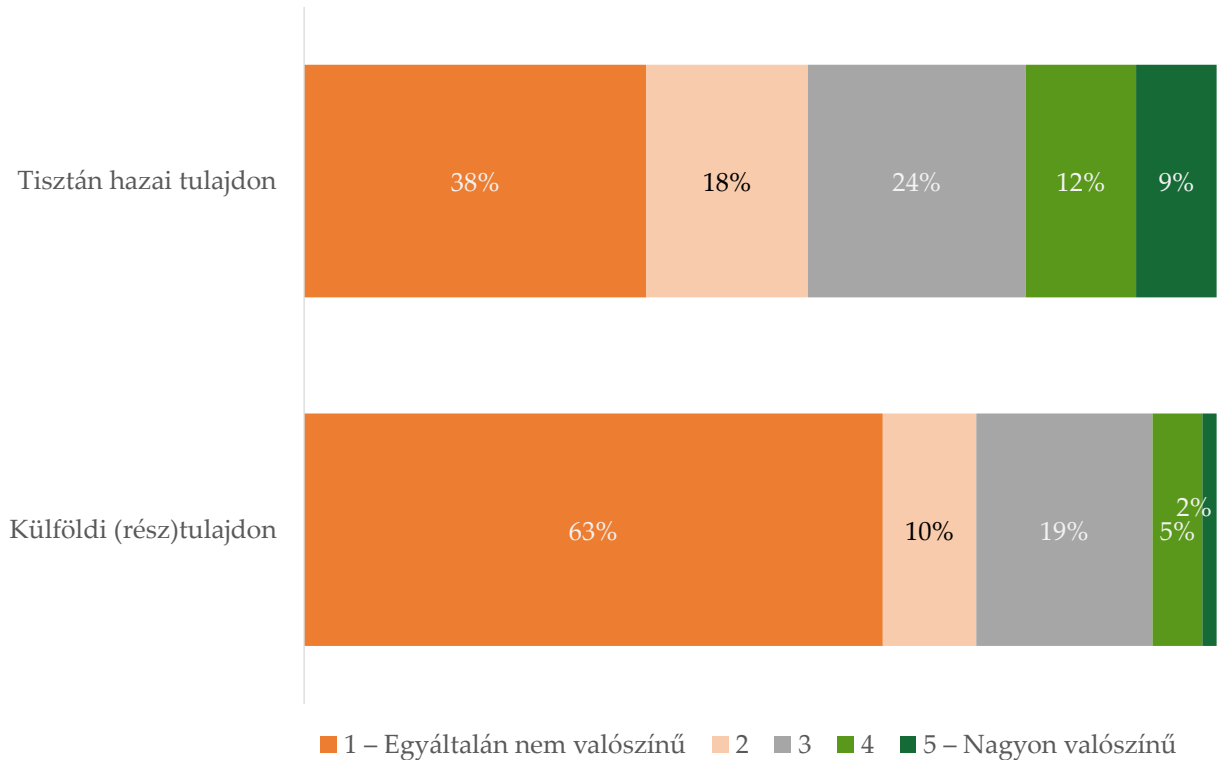

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

A tisztán hazai tulajdonú cégek vezetői lényegesen nagyobb arányban számítanak arra, hogy az elkövetkező félévben valamelyik versenytársuk felhagy a piaci tevékenységével, kilép a piacról. 21 százalékuk inkább vagy nagyon valószínűnek tartja ezt és csak 38 százalékuk nyilatkozta azt, hogy erre egyáltalán nem kell számítani. Előbbi arány a külföldi (rész)tulajdonban lévő vállalatok esetében 7, utóbbi pedig 63 százalék.

2.5. ÁBRA: HAZAI VÁLLALKOZÁSOK VERSENYTÁRSÁK TEVÉKENYSÉGÉNEK FELFÜGGESZTÉSÉVEL, PIACI KILÉPÉSÉVEL KAPCSOLATOS PERCEPCIÓI TULAJDONSZERKEZET SZERINT, N=1669

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: A vállalkozások gazdasági teljesítményével súlyozott adat.

MELLÉKLET

1. MELLÉKLET: A VÁLLALATOK PÉNZÜGYI NEHÉZSÉGEI AZ ELMÚLT HÓNAPOKBAN, DB

	Nem jelentett nehézséget	Kisebb nehézségeket okozott, de nem veszélyeztette a vállalat működését	Érdemi, a vállalat működését veszélyeztető nehézséget okozott	Összesen
Energiahordozók kifizetése	705	453	183	1341
Adók, járulékok befizetése	883	434	136	1453
Munkabérek fizetése	877	428	90	1395
A vállalkozás egyéb állandó költségeinek fizetése	860	358	115	1333
Megrendelt termékek és szolgáltatások kifizetése	866	425	83	1374
Megrendelt alapanyagok/nyersanyagok kifizetése	816	394	78	1288
Szállítási költségek kifizetése	842	338	70	1250
Változó kamatozású hitelek kamatköltségének kifizetése	689	213	73	975

Forrás: GVI 2023

Megjegyzés: Súlyozatlan adat.